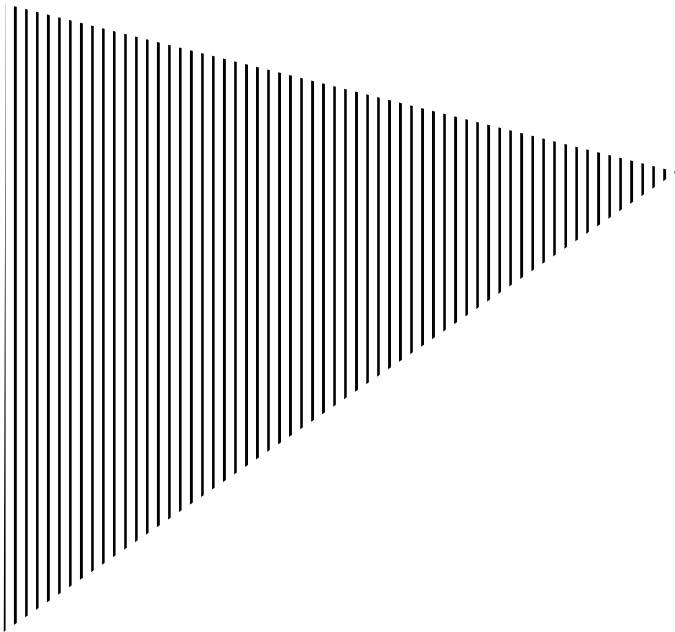

Södertälje Kommun

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2021

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	Bakgrund.....	4
2.2	Uppdrag och syfte	4
2.3	Avgränsning och metod.....	4
3	ÖVERSIKTLIG ANALYS	5
3.1	Delårsrapportens omfattning och utformning.....	5
3.2	Analys av resultat och prognos för delårsbokslutet samt finansiell ställning.....	5
3.2.1	Utfall för perioden – Södertälje kommun	5
3.2.2	Prognos per helår 2021	6
3.2.3	Balansräkning	6
3.2.4	Nämndernas redovisning	7
4	KOMMENTARER OM MÅLUPPFYLLELSE	8
4.1	God ekonomisk hushållning	8
4.2	Avstämning av balanskravet.....	8
5	INTERN KONTROLL	8
	BILAGA 1 – REKOMMENDATIONER	11

1 Sammanfattning

Vi har översiktligt granskat Södertälje kommuns delårsrapport per 31 augusti 2021. De mest väsentliga iakttagelserna och slutsatserna i granskningen sammanfattas enligt följande:

- Delårsrapporten har förkortats jämfört med tidigare år vilket är positivt och ger möjlighet till att ha en mer effektiv bokslutsprocess. Stora förändringar har gjorts i år men kommunen har tidsmässigt inte kunnat förkorta sin bokslutsprocess, vi ser dock goda möjligheter till kortare ledtider kommande år.
- Det finns inga krav enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) på att upprätta sammanställd redovisning (koncernredovisning) för delårsrapporten men då bolagskoncernen är väsentlig för kommunkoncernen rekommenderas kommunen att framgent upprätta sammanställd redovisning för delårsbokslutet.
- Prognostiserat resultat uppgår till 230 mkr och om jämförelsestörande poster exkluderas prognostiseras resultatet till 181 mkr. Kommunallagens balanskrav bedöms därmed komma att klaras.
- Kommunstyrelsen bedömer att god ekonomisk hushållning kommer att uppnås för helåret.
- Kommunen har ännu inte utrett behovet av reserv för avsättning för återställande av deponier. Revisionen har vid flera tillfällen påtalat att detta behöver göras.
- Kommunen har bytt ekonomisystem från 1 januari 2021 vilket har påverkat flertalet finansiella processer. För immateriella och materiella anläggningstillgångar har fel uppstått vid inläsning av data från tidigare system varför detta inte till fullo varit möjligt att granska.
- I samband med granskningen av delårsbokslutet har vi även granskat rutiner och intern kontroll inom olika processer. En väsentlig brist som framkommit är att det noterats att personer inom försörjningsstöd ensam kan verkställa utbetalningar. Kommunen bör säkerställa att det finns rutiner som kräver att minst två i förening behövs för att kunna utföra utbetalningar. I rapporten noteras även andra brister kopplat till intern kontroll vilka bör vara föremål för kommunstyrelsens uppföljning och åtgärder.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Av kommunallagen framgår att minst en delårsrapport skall behandlas av fullmäktige. Revisorerna skall enligt kommunallagen bedöma om resultatet i denna delårsrapport är förenlig med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten. I Södertälje kommun upprättas lagstadgad delårsrapport för bokslutet per 31 augusti.

I revisionsplanen för 2021 framgår att revisorerna som underlag för sin skriftliga bedömning av delårsrapporten har uppdragit till EY att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapporten. I samband med denna granskning görs också en bedömning av den interna kontrollen kopplat till väsentliga räkenskapsrutiner.

2.2 Uppdrag och syfte

Enligt kommunallagen ställs krav på att revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Delårsrapporten ska behandlas av fullmäktige. Revisorernas bedömning och rapporten från de sakkunnigas granskning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling av densamma.

En förutsättning för att revisorerna ska kunna göra en bedömning är att kommunfullmäktige i budget och planer har fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Revisorernas uppdrag är att:

- bedöma om ett balanserat resultat kan nås vid årets slut,
- bedöma om det är troligt att de av fullmäktige antagna finansiella målen kan uppnås,
- bedöma om verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade mål och inriktningar för verksamheten kan nås samt
- bedöma om delårsrapporten är upprättad enligt god sed för kommuner.

2.3 Avgränsning och metod

Granskningen som genomförs är översiktlig. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till en revision. Den baseras främst på en analytisk granskning och intervjuer med fokus på väsentliga områden. Intervjuerna har utförts i syfte att erhålla rimliga förklaringar till resultatutfall, avvikelser mot budget och prognoser. Väsentliga konton i balansräkningen har stämts av mot underlag.

Granskningen har även inriktats på om kommunens delårsrapport är upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt egna anvisningar.

Granskningen omfattar kommunens verksamhet. Den översiktliga granskningen omfattar sålunda inte koncernbolagen.

3 Översiktlig analys

3.1 Delårsrapportens omfattning och utformning

En översiktlig granskning har skett avseende att upprättad delårsrapports struktur och innehåll följer den kommunala redovisningslagen och RKR:s rekommendationer. En delårsrapport ska enligt lagens krav innehålla resultaträkning, balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Kommunen redogör för att redovisningsprinciperna är oförändrade sedan årsredovisningen 2020. Det är positivt att kommunen har förkortat delårsrapporten och fokuserat på det som är väsentligt för kommunen vid delårsrapporteringen.

Enligt RKR är det upp till varje kommun att avgöra om de kommunala koncernföretagen ska omfattas av delårsrapporten. Kommunerna bör härvid beakta om sammanställda räkenskaper krävs för att möjliggöra en relevant och tillräcklig grund för utvärdering av god ekonomisk hushållning. Södertälje kommun har valt att inte inkludera koncernföretagen i delårsrapporten, till delar beror detta på tidsåtgången för att upprätta en sådan. Framgent bör kommunen göra en bedömning om det inte vore relevant att upprätta en sammanställd redovisning utifrån bolagskoncernens väsentlighet för kommunkoncernen. Även om inte sammanställda räkenskaper upprättas bör en analys göras av förväntad effekt på årsprognosen för kommunkoncernen som helhet samt eventuella väsentliga avvikelser i förhållande till mål för verksamhet och ekonomi i bolagen.

3.2 Analys av resultat och prognos för delårsbokslutet samt finansiell ställning

3.2.1 Utfall för perioden – Södertälje kommun

Delårsresultatet uppgår per augusti 2021 till 320 mkr, en minskning om 40 mkr jämfört med föregående år.

Resultaträkning (mkr)	Utfall 2101–2108	Utfall 2001–2008	Förändring
Verksamhetens intäkter	676	709	-31
Verksamhetens kostnader	-4 525	-4 446	-80
Avskrivningar	-91	-93	2
Verksamhetens nettokostnad	-3 940	-3 831	-109
<i>Därav jämförelsestörande poster</i>	4	40	-36
Skatteintäkter	2 866	2 719	147
Generella statsbidrag och utjämning	1 361	1 433	-72
Finansiella intäkter	137	137	0
Finansiella kostnader	-103	-98	-6
Resultat efter finansiella poster	320	360	-40

Resultatet, om jämförelsestörande poster exkluderas, uppgår till 316 mkr (föregående år 320 mkr).

Verksamhetens intäkter har minskat med 31 mkr vilket förklaras av lägre exploateringsintäkter och lägre ersättning för sjuklönekostnader. Om exploateringsintäkterna exkluderas är intäkterna i nivå med föregående år.

Verksamhetens kostnader har ökat med 80 mkr jämfört med motsvarande period föregående år. Främst har kostnaderna för primär verksamhet ökat vilket är hänförligt till utbildningsnämnden och omsorgsnämnden och där det förklaras av ändrad demografi. Bland annat har kostnader för fler elever bidragit till ökade kostnader samt kostnader för hemtjänst.

Nettokostnaderna har ökat med 2,8 % medan skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 1,8 %. Förklaringen ligger främst i minskade exploateringsintäkter jämfört med 2020 och kommunen redovisar även fortsatt ett positivt verksamhetsresultat.

Jämförelsestörande poster utgörs av exploateringsresultat.

3.2.2 Prognos per helår 2021

Kommunen prognostiserar ett utfall om 181 mkr på helår exklusive jämförelsestörande poster vilket är en försämring jämfört med delårsresultatet för perioden januari-augusti med 135 mkr. En förklaring är att vissa verksamheter är mer kostnadsintensiva under hösten men det finns även ett antal planerade åtgärder som är försenade och beräknas göras i höst. Semesterlöneskulden är också som lägst i samband med tertial 2 och ökar sedan successivt i verksamheterna under hösten. Kommunen har prognostiserat ett exploateringsresultat om 49 mkr för 2021, vilket innebär att prognostiserat resultat inklusive jämförelsestörande poster uppgår till 230 mkr.

3.2.3 Balansräkning

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Södertälje kommun bytte ekonomisystem från 1 januari 2021 och läste in hela anläggningsregistret från tidigare system. Vissa manuella justeringar hade gjorts i det gamla systemet som medförde avvikelser vid inläsning i det nya systemet. Till följd av detta har kommunen varit tvungen att backa hela inläsningen av samtliga anläggningar och i stället manuellt redovisat tillgångar och avskrivningar. Per sista augusti finns inget anläggningsregister att ta del av och det har heller inte varit möjligt att granska årets anskaffningar eller aktiveringar. Södertäljes genomlysning pågår och ny inläsning kommer att ske inom kort, därefter har revisionen för avsikt att granska immateriella och materiella anläggningstillgångar.

Avsättning för deponier

Kommunen redovisar en avsättning om 67 mkr hänförlig till framtida utgifter för sanering och återställning av deponier. Avsättningen redovisades första gången i bokslutet 2018-12-31 där 35 mkr redovisades i resultatet för framtida åtaganden. I årsbokslutet 2020-12-31 konstaterade kommunen att en större avsättning kommer

att behövas framgent men att ytterligare utredning behöver genomföras för att kunna bedöma ett mer precist belopp. Kommunen ska tillsammans med bolagskoncernen utreda behovet av sanering och kostnad för återställning av deponier. Per delårsbokslutet har inga nya bedömningar gjorts av avsättningens storlek. Kommunen rekommenderas att göra den fördjupade utredningen för att kunna göra en bedömning om avsättningens storlek till årsbokslutet.

3.2.4 Nämndernas redovisning

Nämnd	Bokslut	Bokslut	Budget	Prognos budgetavvikelse
(Mkr)	2101 – 2108	2001 – 2008	2101 - 2108	2101 - 2112
Järna kommundelsnämnd	7,7	6,9	0	0
Hölö/Mörkö kommundelsnämnd	1	2,7	0	0,2
Vårdinge kommundelsnämnd	2,7	2,4	0	0,7
Enhörna kommundelsnämnd	1,8	1	0	0
Summa kommundelsnämnder	13,2	13	0	0,9
Omsorgsnämnden	7,8	12	0	6
Socialnämnden	20,6	19,8	0	7,2
Äldreomsorgsnämnden	28,0	-59,9	0	10,9
Överförmyndarnämnden	-0,9	-0,8	0	-0,8
Utbildningsnämnden	30,5	86,5	0	0
Kultur och Fritidsnämnden	1,8	5,1	0	-3,5
Stadsbyggnadsnämnden	0,3	5,6	0	-1
Miljönämnden	2	1,6	0	1,3
Teknisk nämnd	-6,6	1,6	0	-14,8
KS/Ksk och politisk ledning	4	13,8	0	-8,6
Summa facknämnder	87,5	85,3	0	-3,3
Centrala poster	215	262	0	232
Årets resultat	316	360	0	230

Nedan kommenteras på de nämnder som har störst avvikelser mot budget alternativt större avvikelser i prognosen.

Äldreomsorgsnämnden redovisar ett överskott om 28 mkr. Nämnden har de senaste åren arbetat med effektiviseringar inom framförallt hemtjänsten och börjar nu se resultat av gjorda insatser. Prognosen för nämnden är ett överskott om 11 mkr vilket förklaras av att volymer inom vård- och omsorgsboenden samt korttidsvården varit lägre än budgeterat. Utifrån att pandemin väsentligt påverkar

nämndens verksamheter är det dock svårt att bedöma det underliggande långsiktiga resultatet.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 31 mkr per augusti men prognostiserar ett resultat för helår om 0 mkr. Överskottet per delårsbokslutet beror i huvudsak på att semesterlöneskulden är som lägst vid augustibokslutet.

Tekniska nämnden redovisar ett underskott om 7 mkr och prognostiserar ett underskott om 15 mkr för helåret. Underskottet förklaras främst av att kommunen har infört 2 h avgiftsfri parkering på centrala parkeringar för att stödja företag i centrum, samtidigt som att beläggningen på parkeringarna generellt varit låg.

4 Kommentarer om måluppfyllelse

4.1 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning ska följas upp utifrån tre delområden; finansiella mål, verksamhetsmål samt kommunen som arbetsgivare. Kommunfullmäktige har tagit fram åtta mål för att följa upp de tre delområdena.

Finansiella mål bedöms ok, verksamhetsmålet bedöms per augusti vara tillfredsställande och för kommunen som arbetsgivare bedöms en av tre indikatorer vara uppfyllda och den fjärde kan inte följas upp förrän till årsbokslutet.

Kommunen gör en bedömning att god ekonomisk hushållning kommer att uppnås på helår.

4.2 Avstämning av balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommuner redovisa positiva resultat, vilket innebär att de löpande intäkterna skall täcka de löpande kostnaderna. Balanskravsresultatet per 2021-08-31 uppgår till 316 mkr. Utifrån den prognos som läggs i delårsbokslutet bedöms balanskravet klaras för helåret.

5 Intern kontroll

I samband med den översiktliga granskningen av intern kontroll har väsentliga processer kopplade till den finansiella rapporteringen granskats. Granskningen har tagit sin utgångspunkt i en väsentlighets- och riskanalys. Granskningen har därmed inriktats på de mest väsentliga riskområdena i redovisningen och är således inte av sådan omfattning att den klarlagt samtliga svagheter som kan förekomma i kommunens kontrollsystem.

Detta har skett genom intervjuer samt inhämtande av relevant dokumentation. För respektive process har en transaktion följts genom hela flödet för att säkerställa att de kontroller som beskrivs genomförs och fungerar som tänkt. De processer som har granskats är:

- Bokslutsprocessen
- Intäktsprocessen kopplat till tomträtter
- Löneprocessen

- Inköps- och utbetalningsprocessen
- Investering- och exploateringsprocessen
- Finansieringsprocessen

Intäktsprocessen kopplat till tomträtter

En särskild granskning har gjorts under 2021 med fokus på tomträtter och har avlämnats som separat projektrapport. Revisionen har även kompletterat med en granskning av den finansiella processen kopplat till intäkter från tomträtter och noterar, likt tidigare granskning, att det saknas uppföljning av motprestationer som framgår av avtal. Vi har också noterat att prissättning av tomträtter baseras på taxeringsvärde för marken och prissättning sedan omprövas, enligt kommunens principer, var 10:e eller 20:e år. Kommunen kan med fördel se över om en tätare omprövning av prisberäkning kan vara lämplig.

Löneprocessen

För löneprocessen har inga nya rekommendationer identifierats men tidigare rekommendationer som lämnats är fortsatt inte åtgärdade och framgår av rekommendationsbilaga.

Inköps- och utbetalningsprocessen

Kommunens övergång till nytt ekonomisystem har påverkat inköps- och utbetalningsprocessen. Kommunen har aktivt arbetat med att beställning ska ske i systemet och att ett inköp attesteras genom att en order attesteras, i stället för när fakturan inkommer. Kommunen får möjlighet att stoppa eventuella felaktiga inköp då det oftast är för sent när fakturan kommer och exempelvis varan också har kommit kommunen till handa. Kommunen har arbetat med att utbilda intern personal i vem som får göra vilka inköp och vilka som är certifierade att göra inköp från leverantörer som kommunen inte har ramavtal med. Vid vår stickprovsvisa granskning framkom dock brister i rutiner då inköp har gjorts av ej certifierad person. Kommunen rekommenderas fortsätta arbeta med intern utbildning för att säkerställa att interna policys efterlevs. Kommunen rekommenderas även att dokumentera den årliga avstämning av attester som genomförs.

Vi har även noterat att en medarbetare ensam genomför utbetalningar inom försörjningsstöd. Utbetalningar görs av större filer som laddas upp i banken för utbetalning och har godkänts innan de laddas upp till banken. Vi rekommenderar att dualitet bör föreligga i samtliga moment för att minska risken för medvetna eller omedvetna fel.

Investerings- och exploateringsprocessen

Granskningen av investeringsprocessen har endast kunnat genomföras till delar då det inte varit möjligt att ta del av anläggningsregister. Vi har för avsikt att genomföra en granskning av investeringar i december för att fånga upp eventuella brister eller avvikelser inför årsbokslutet.

Gällande exploateringsprocessen bedöms den fungera tillfredsställande. Implementeringen av nytt ekonomisystem och därtill ny kontoplan har tydliggjort hanteringen och redovisningen av exploateringstillgångar.

Finansieringsprocessen

För finansieringsprocessen bedöms på övergripande nivå den interna kontrollen vara tillräcklig. Under 2020 genomfördes en särskild granskning av finansieringsverksamheten och där identifierades att samarbetsavtal med övriga två kommuner bör uppdateras och detta har ännu inte åtgärdats. Vidare framgår i avtal med bankerna att kommunens årsredovisning (eller delar av årsredovisningen) ska översättas till engelska för att kunna distribueras till bankerna och detta har ännu inte skett för 2020. Kommunen bör antingen följa upp med bankerna om en översättning fortsatt är ett krav alternativt säkerställa att avtalet med bankerna uppfylls.

Bedömning

Vår bedömning är att den interna kontrollen i allt väsentligt är tillräcklig men det finns ett antal förbättringsområden vilka redovisas i Bilaga 1 i form av rekommendationer.

Södertälje den

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Rebecca Ersryd
Auktoriserad revisor

Bilaga 1 – Rekommendationer

Område	Rekommendation	Åtgärdad?		
		Ja	Del -vis	Nej
<i>Intern kontroll</i> Löneprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att implementera en kontroll avseende genomgång av logglistor med avseende på ändringar av fasta data samt stickprovsvis granska gjorda ändringar för att identifiera obehöriga ändringar.			X
<i>Intern kontroll</i> Löneprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att dokumentera den uppföljning som görs av s k fellistor för att öka spårbarheten till utförda kontroller.			X
<i>Intern kontroll</i> Investerings- processen (2017)	Kommunen rekommenderas att förstärka rutinen avseende upprättande av investeringsmall för investeringar. Vidare rekommenderas att investeringsmallen attesteras av behörig person inför aktivering av projekt.			X
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att implementera systemstöd som påvisar vilka ändringar som har gjorts i exempelvis i fasta data i ekonomisystemet samt rekommenderas stickprovsvis granskning av gjorda ändringar mot verifierande underlag för att minska risken för felaktiga ändringar.			X
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att tillse att dualitet krävs vid uppläggning av nya leverantörer i leverantörsregistret för att minska risken för avsiktliga eller oavsiktliga fel vid uppläggning av nya leverantörer.			X
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att införa rutiner kring attestering kopplat till inhyrda konsulter.			X
<i>Intern kontroll</i> Investerings- processen (2021)	Kommunen rekommenderas säkerställa att avtal signeras av båda parter för att säkerställa god intern kontroll och att samtliga vet vilket avtal som är giltigt.			X

<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2021)	Kommunen rekommenderas att fortsätta arbeta med utbildningsinsatser rörande inköspolicyn för att säkerställa att den efterlevs.			X
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2021)	Kommunen rekommenderas att utföra dokumentation av den årliga avstämning som görs av attestregistret för att öka spårbarheten och minska risken för felaktiga attester.			X
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2021)	Utbetalning av socialbidrag/försörjningsstöd signeras av en ensam medarbetare. Kommunen rekommenderas att införa dualitet vid signeringen för att minska risken för omedvetna eller medvetna fel.			X
<i>Intern kontroll</i> <i>Intäkter från tomträtter</i> (2021)	Kommunen rekommenderas att SBKs rutiner för avtalsuppföljning kvalitetssäkras samt att rutiner finns och följs avseende eventuella kompletteringar/ändringar/tolkningar av avtal.			X